

ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ในยุคดิจิทัล โรงเรียนไม่งามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร

The Strategies of Developing the Administration of Education Management
to Improve the Quality of Education in the Digital Era in Paingampittayakom
School under the Secondary Educational Service Area Office
of Si Sa Ket and Yasothon

บุญวิทย์ ไชยช่วย | Boonwit Chaichuay

ผู้อำนวยการโรงเรียนบึงบูรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

The Director of Buengboon School, The Secondary Educational Service Area Office of Si Sa ket and Yasothon

*Corresponding author, E-mail: boonwitchaichuay@gmail.com

(Received: 19 July 2023, Revised: 9 August 2023, Accepted: 12 August 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล, เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล, เพื่อทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล และเพื่อประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ระยะเวลาที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนไม่งามพิทยาคม จำนวน 23 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสภาพการพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ 2) ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม ประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ 3) ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม พบว่า มีประสิทธิผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 4) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, คุณภาพการศึกษา, ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

The research aims to study basic information about educational management development strategies to develop educational quality in the digital age, to create educational management development strategies to develop educational quality in the digital age, to experiment with management development strategies. Study to develop the quality of education in the digital age, and to evaluate strategies for developing educational administration to develop the quality of education in the digital age of Phai Ngam Phitthayakhom School. The sample group used in this study included 23 administrators, teachers, and committee members of the Phai Ngam Phitthayakhom School. The results of the research found that: 1) Study of the development of educational administration in order to develop the quality of education in the digital age. It consists of 10 strategies. 2) Results of the creation of strategies for developing educational administration to develop the quality of education in the digital age. It consists of 8 strategies. 3) Results of testing the use of strategies for developing educational administration to develop the quality of education in the digital age. It's found that Overall effectiveness is at a high level and 4) The results of evaluating the appropriateness and feasibility of the educational management development strategy to develop the quality of education in the digital age were found: It is appropriate and feasible overall at a high level.

Keywords: strategy, quality of education, digital era.

บทนำ

รัฐบาลได้กำหนดวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล คือประเทศไทย 4.0 หมายถึง การพัฒนาประเทศโดยนโยบายเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม จึงพัฒนาได้โดยใช้ศักยภาพของมนุษย์เป็นตัวนำ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนด้วยปัญญาของมนุษย์ การที่จะให้มนุษย์เป็นผลผลิตที่ดีนั้นทุกคนต้องได้รับโอกาสในการศึกษาเท่าเทียมกัน สถานศึกษาเป็นแหล่งผลิตเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นพลังขับเคลื่อนประเทศไทยให้มีความก้าวหน้าเป็นประเทศไทย 4.0 และยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนไทย 4.0 ดังแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้คนไทยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ มีทักษะการทำงานที่พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน และขยายโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป้าหมาย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนไทย

4.0 จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นสภาพที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนของการปรับตัวของประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นสังคมแห่งยุคดิจิทัล (Digital Era) ซึ่งเป็นยุคที่เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพเสียง หรือวิดีโอ ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างรวดเร็วทุกที่และตลอดเวลา ทั้งสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลปริมาณมหาศาลผ่านโลกออนไลน์มากขึ้น โลกที่อินเทอร์เน็ตเป็นทุกสรรพสิ่ง (Internet of Things) อันเนื่องมาจากเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่สามารถเชื่อมต่ออุปกรณ์ ต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้เรียน การเรียนรู้ ครู และเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2561)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสภาพการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ รวมถึงทางด้านการศึกษาได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาและปรับเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ภายใต้โครงสร้างประกอบสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 4 ด้าน คือ 1) ด้านผู้เรียนในยุคดิจิทัล 2) ด้านการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 3) ด้านครูในยุคดิจิทัล และ 4) ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไผ่งามพิทยาคม ซึ่งผู้วิจัยมีความมั่นใจว่าจะเป็นประโยชน์และก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไผ่งามพิทยาคม และสามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับไปใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการศึกษารับผิดชอบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไผ่งามพิทยาคม
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการศึกษารับผิดชอบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไผ่งามพิทยาคม
3. เพื่อทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการศึกษารับผิดชอบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไผ่งามพิทยาคม
4. เพื่อประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการศึกษารับผิดชอบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไผ่งามพิทยาคม

วิธีดำเนินการวิจัย

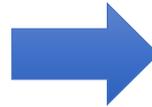
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ระยะเวลาที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนไผ่งามพิทยาคม จำนวน 23 คน ระยะเวลาที่ 2 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ จำนวน 9 คน ระยะเวลาที่ 3 ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ไผ่งามพิทยาคม จำนวน 23 คน ระยะเวลาที่ 4 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 30 คน

กรอบแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับ

1. ลักษณะของยุทธศาสตร์ที่ดี
2. องค์ประกอบของยุทธศาสตร์
3. ขั้นตอนการสร้างยุทธศาสตร์
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษา
5. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไผ่งามพิทยาคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม/การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการกับผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1) ศึกษาแนวคิด หลักการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างเครื่องมือเพื่อสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ต้องการศึกษา

3) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา

(Content Validity)

4) นำเครื่องมือมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

5) นำแบบสอบถามที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

6) นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือทั้งฉบับ

7) ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเครื่องมืออีกครั้งจากนั้นจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร แบบสอบถาม แบบประเมิน การสัมภาษณ์ และการประชุมสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียน ไม่งามพิทยาคม ศึกษาจาก 1) แนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีมาตรฐานบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับความต้องการและเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป และยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย คือ มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนา ด้วยการพัฒนามาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การศึกษาสภาพการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม พบว่า ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาองค์กร และระบบการบริหารจัดการ (2) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ (3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา (4) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (5) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพและโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน (6) ยุทธศาสตร์ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา (7) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (8) ยุทธศาสตร์ด้านการทำงานเป็นทีม (9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา และ (10) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การศึกษากรณีศึกษาโรงเรียนที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการ (Best Practice) โรงเรียนเฉลิม พระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยภายในโรงเรียน และการสนับสนุนจากชุมชน 4) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์พื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ด้าน องค์กร (2) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสมรรถนะครู (3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ (4) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (5) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 2) ยุทธศาสตร์สนับสนุนสู่

คุณภาพการศึกษา ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง (2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน (3) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างเครือข่ายพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

2. ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล โรงเรียนไม่งามพิทยาคม ประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของผู้เรียน 2) การจัดระบบที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา 3) การพัฒนาครู และบุคลากรในสถานศึกษา 4) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา 5) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน 7) การระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 8) การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินความสอดคล้องของยุทธศาสตร์การพัฒนา การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับสอดคล้องมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งาม -พิทยาคม พบว่า มีประสิทธิผลโดยรวม อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์พัฒนาการบริหาร จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อยุทธศาสตร์พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า ระดับความพึงพอใจ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการพัฒนาคุณภาพของครู ผู้เรียน และโรงเรียน พบว่า ผลงาน/รางวัลที่เกิดกับสถานศึกษา ครูและนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับยุทธศาสตร์พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม ศึกษาจาก 1) แนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีมาตรฐานบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับความต้องการและเป็นที่พึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป และยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย คือ มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนา ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การศึกษาสภาพการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม พบว่า ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาองค์กร และระบบการบริหารจัดการ (2) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ (3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา (4) ยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (5) ยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาคุณภาพและโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน (6) ยุทธศาสตร์ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อ

ส่งเสริมการจัดการศึกษา (7) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (8) ยุทธศาสตร์ด้านการทำงานเป็นทีม (9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา และ (10) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากรมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การศึกษากรณีศึกษาโรงเรียนที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการ (Best Practice) โรงเรียนเฉลิม - พระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยภายในโรงเรียน และการสนับสนุนจากชุมชน 4) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์พื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ด้านจัดองค์กร (2) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสมรรถนะครู (3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ (4) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (5) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 2) ยุทธศาสตร์สนับสนุนสู่คุณภาพการศึกษา ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง (2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน (3) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างเครือข่ายพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่เป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระยะยาว โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาค ในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้นำ ไปเป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ปี 2562 - 2565 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

2. ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล โรงเรียนไผ่งาม - พืษาคม ประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ และผลการประเมินความสอดคล้องของยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไผ่งามพืษาคม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับสอดคล้องมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดกลยุทธ์ในปีงบประมาณ พ.ศ.2560 จำนวน 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้

ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และกลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

3. ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม 8 ยุทธศาสตร์ มีประสิทธิผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียนไม่งามพิทยาคม ซึ่งสอดคล้องกับ รังสรรค์ มณีเล็ก (2545) ได้สรุปลักษณะของยุทธศาสตร์ที่ดีไว้ 3 ประการ คือ (1) เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา กล่าวคือต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คือ จุดเด่น และจุดด้อย ของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา คือ จุดเด่น และจุดด้อยของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา คือ โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงาน (2) ได้เปรียบในการแข่งขัน ลักษณะของยุทธศาสตร์ข้อนี้ น่าจะเหมาะสมกับภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งต้องใช้ยุทธศาสตร์เพื่อทำกำไรและเอาชนะคู่แข่งทุกวิถีทาง แต่สำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะสถานศึกษานั้น รูปแบบการดำเนินงานยังไม่เหมือนในบางประเทศ ที่ผู้ประกอบการต้องมาซื้อบริการทางการศึกษาให้ บุตรหลานของตน หากจะนำลักษณะที่ดีของยุทธศาสตร์ข้อนี้ไปใช้ในสถานศึกษา คือ เป็นยุทธศาสตร์ที่ทำให้นักเรียนได้รับการบริการ ทางการศึกษาดีกว่า ทำให้ผู้ประกอบการและนักเรียนพึงพอใจมากกว่าสถานศึกษาอื่น ๆ นั้นเอง และ (3) ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพสูง ขึ้นกว่าเดิม ยุทธศาสตร์ที่ดีต้องทำให้สถานศึกษาดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยใช้ต้นทุนต่ำที่สุดให้ทรัพยากรน้อยที่สุด

4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่งามพิทยาคม มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างยุทธศาสตร์โดยการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสานวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างยุทธศาสตร์ และการสร้างยุทธศาสตร์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ภารกิจ บริบท ปัจจัย ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พักตร์ผจง วัฒนสินธุ์ และพสุ เดชะรินทร์ (2542) ได้เสนอแนะลักษณะของยุทธศาสตร์ที่ดี ไว้ 10 ประการ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์มีความสอดคล้องกับภารกิจและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของกิจการหรือไม่ ถ้าไม่สอดคล้องกับกิจการอาจจะมุ่งเน้นที่จะเข้าไปแข่งขันในอุตสาหกรรมหรือตลาดใหม่ ๆ (2) ยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมในการดำเนินงาน (3) ยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมกับปัจจัยภายในด้านต่าง ๆ ขององค์กร เช่น จุดแข็ง เป้าหมายนโยบายทรัพยากรภายใน วัฒนธรรมองค์กรหรือไม่ ยุทธศาสตร์ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับปัจจัยเหล่านี้ทุกประการ แต่ไม่ควรมีความขัดแย้งเกิดขึ้น (4) ยุทธศาสตร์มีการคำนึงถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่จะได้รับหรือไม่ (5) ยุทธศาสตร์มีความขัดแย้งกับยุทธศาสตร์อื่นขององค์กรหรือไม่ (6) ยุทธศาสตร์ย่อยแต่ละอย่างมีความสอดคล้องกันหรือไม่ (7) ยุทธศาสตร์ที่จะเลือกมีความสอดคล้องกับการดำเนินงานในอดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตหรือไม่ (8) ยุทธศาสตร์ มีความเป็นไปได้ที่จะถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

(9) ช่วงเวลาที่นำเอายุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้มีความเหมาะสมหรือไม่และ (10) ยุทธศาสตร์ที่เลือกเลียนแบบของคู่แข่งหรือไม่

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล มีระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับคณะครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยตรง สอดคล้องกับ อนุสัญญา ทหารธรรม (2558) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์ ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่(เหมยกรณุสรณ์) อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ประกอบด้วยกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ คือ (1) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ (2) การพัฒนาคุณภาพครูและนักเรียน (3) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (4) การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน (5) การส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า (1) โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ มีระบบประกันคุณภาพภายในที่ดี ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (2) ครูมีทักษะมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนักเรียนได้รับการพัฒนารอบด้าน มีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (3) โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมสามารถพัฒนานักเรียนเต็มศักยภาพ เป็นไป ตามเป้าหมายที่กำหนด (4) นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตนาที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (5) ชุมชน ท้องถิ่น ให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษารายละเอียดและวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่พิกัดพิกาศก่อนนำไปใช้
2. จากการวิจัยพบว่าด้านการสร้างเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายหรือพัฒนารูปแบบการสร้างเครือข่ายโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่
3. ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะมีการปรับปรุงยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาสภาพและยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพในยุคดิจิทัลโรงเรียนไม่พยาม - พัทธาคม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล ดังนั้นควรมีการศึกษายุทธศาสตร์หรือรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการงานบุคคลสำหรับสถานศึกษาในบริบทของแต่ละภูมิภาคหรือบริบทของประเทศไทย
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กโดยตรงและทดลองใช้ยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง เพราะ ในอนาคตต่อไป มีแนวโน้มว่าจะมีสถานศึกษาขนาดเล็กในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งน่าจะเกิดข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กได้มากขึ้น
3. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2545). *การวางแผนเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พล 1996 จำกัด.
- เลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการศึกษา: ระเบียบวาระแห่งชาติ(พ.ศ. 2551 - 2555)*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัคตร์ผจง วัฒนสินทร์ และพสุ เดชะรินทร์. (2542) *การจัดการ(เชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนา ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2562*. (ออนไลน์) จาก <http://www.obec.go.th>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อนัญญา ทาระธรรม. (2558). *การพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่(เหมยากรอนุสรณ์)*. (ออนไลน์) จาก <http://www.atg.go.th/p-index/%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%A2.pdf>.
- Bovee, Courtland and others. (1993). *Management*. New York: McGraw-Hill.